

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

УДК 332.1

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСАХ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Коцаба В.Ю., Штерма Т.В.

Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет»

У статті окреслено нові підходи щодо важливості категорій «інформаційний ресурс», «інформаційний потенціал». Зазначається, що інформаційні ресурси нині стають невід'ємним фактором життєдіяльності суспільства. Інформаційні ресурси виступають важливим необхідним елементом економічних, політичних, правових та процесів розвитку підприємства. Досліджено прибуткову та розвиваючу діяльність з використанням інформаційного потенціалу. Даний ресурс необхідний керівництву підприємства, а також усім його підрозділам для досягнення поставленої мети й очікуваних результатів.

Ключові слова: інформаційний ресурс, інформація, інформаційне суспільство, інформаційне середовище, інформаційний потенціал, інформатизація, інформаційні технології.

*«Хто володіє інформацією,
той володіє світом».*
Уінстон Черчіль

Постановка проблеми. Фундаментом для успішного та розвиваючого підприємства сьогодні виступає інформація. Інтенсивний розвиток інформації у всіх сферах людського життя та діяльності є сьогодні одним з визначальних чинників не тільки для подальшого соціально-економічного розвитку людства, але й економіки регіонів України в цілому.

Сьогодні цінність бізнесу визначається саме інформаційним ресурсом. Тому, дослідження ролі інформаційного ресурсу сьогодні є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема інформаційного ресурсу та його роль у розвитку підприємства досліджується як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. Варто виділити праці Д. Лозовицького, Л. Кукурудзяка, Г. Бутенка, І. Виховича, І. Маркіна, М. Терещенко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Оскільки інформація є одним з вирішальних факторів розвитку підприємства, то особливості використання інформаційного ресурсу в економічній сфері повинні бути в центрі уваги сучасних науковців, а високий рівень актуальності та розвитку технологій зумовлює необхідність її подальшого дослідження.

Інформаційний ресурс та його використання повинні бути базою для безпечного розвитку підприємства, населення, економіки.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз інформаційного ресурсу та його вплив на розвиток підприємства.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах інформація перетворюється у найбільш важливий ресурс у процесах забезпечення конкурентоспроможності та сталого економічного розвитку. Поштовхом для цих процесів стало використання сучасних інформаційних технологій, які і згенерували основні вимоги до нового виду ресурсу яким є – інформаційний ресурс.

Зазначений ресурс відноситься до категорії стратегічних та таких, що забезпечують та гарантують процвітання держави у багатьох сферах їх діяльності.

Інформаційний ресурс – інформація у вигляді знання. Знати про щось – знати свої подальші дії.

Інформаційні ресурси набувають особливої значущості та актуальності в умовах формування та становлення інформаційного суспільства і як вищої його фази суспільства заснованого на знаннях.

Характерною особливістю інформаційного суспільства є широка комп'ютеризація і роботизація виробництва та побуту. В свою чергу з цим підвищуються вимоги до освітньо-кваліфікаційного рівня працівників. Загалом рівень зрілості сучасного суспільства визначається його рівнем комп'ютерної грамотності населення і поширенням інформаційних технологій у виробничій та невиробничій сферах, рівнем розвитку інформаційної інфраструктури. Це зумовлює необхідність виділення як окремої сутності – інформаційної компоненти людського потенціалу, однієї з найголовніших його складових. Від його величини сьогодні залежить в який спосіб член суспільства реалізуватиме свої інтелектуальні здібності у процесі праці [1, с. 27].

Важливу та економічно ефективну роль інформації в розвитку підприємства в цілому відіграє створення інформаційного середовища. Чудовий приклад наводить нам М. Терещенко, з метою вдосконалення обліку заборгованості та автоматизації підприємства, потрібно здійснити такі заходи:

- створити інформаційну базу дебіторської та кредиторської заборгованості учасників розрахунків;
- звирити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання і знайти найбільш раціональний спосіб погашення взаємної заборгованості;
- провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості;
- вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків [4, с. 111].

Одним з найбільш дієвих форм процесів розвитку підприємства є створення ефективного, дієвого механізму управління формуванням та використанням інформаційного ресурсу.

Забезпечити необхідний збір, аналіз, обробку і агрегацію поступаючих на підприємство інформаційних потоків, що дозволяють приймати ефективні управлінські рішення, є основною метою інформаційно-керуючої системи підприємства [8, с. 176].

Аналіз літературних джерел показав, що інформацію відносять до інформаційного потенціалу підприємства, а останнього в свою чергу до ресурсного потенціалу підприємства [6, с. 45]. Г. Бутенко розглядає ресурсний потенціал підприємства як сукупність ресурсів, необхідних йому для забезпечення ефективної діяльності та відносить до інформаційного потенціалу такі, на мою думку, фундаментальні інформації:

- маркетингову;
- правову;
- організаційну;
- виробничу та іншу інформацію.

В результаті використання перелічених вище інформацій та їх взаємодії дає можливість для нормального функціонування підприємства в різних видах діяльності.

З наведеного випливає, що інформаційне середовище яке ми створюємо для підприємства, покращує його діяльність, підвищує можливість стрімкого зростання підприємства в цілому. Як зазначає Вихович І., що нематеріальні активи підприємств недооцінені і не використовуються належним чином у господарській діяльності, що необхідно виправляти, так як роль нематеріальних активів, до числа яких відносяться інформація, інформатизація та нові інформаційні технології, у визначенні реального рівня капіталізації підприємств відіграє дуже важливу роль у плані їх інноваційного розвитку [7, с. 87]. Капіталізація це процес зростання вартості матеріальних і нематеріальних ресурсів, що беруть участь у розвитку підприємства в усіх сферах економіки враховуючи ефективність їх використання.

Сьогодні цінність бізнесу визначається його інтелектуальними та інформаційними ресурсами, і саме значна частина активів компаній має нематеріальний характер. Експертні дослідження у країнах Європи засвідчили, що підприємства, які лише частково використовують інтелектуальний капітал, отримують у середньому 14% можливого прибутку, підприємства, що застосовують його активніше – 39%, а фірми, які інтелектуальний капітал вважають базою для розвитку – 61% [7, с. 87].

Неможливо оминати туристичну галузь, де інформація – основна складова. Інформаційний ресурс в даній галузі, став важливим ресурсом для розвитку та економічно-ефективного функціонування всіх структур та підприємств у цій сфері діяльності. Складно уявити успішну поїздку за кордон чи в один з регіонів України, не зібравши відповідні дані про рівень розвитку туристичної індустрії. Інформація стає невід'ємною складовою процесів планування, реалізації та підведення підсумків подорожі практично для кожного туриста [11].

Для досягнення конкурентних переваг керівництво підприємства повинно мати повноцінну

інформацію не тільки поточного, а й передусім стратегічного характеру у процесі розвитку туристичної галузі [2, с. 219].

Туристична індустрія – сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів [3, с. 162].

В свою чергу, важливу роль у виборі туру, маршруту, туристичної фірми відіграють інформаційні послуги, які потрібні як власне туристові, так і організаторам туризму. Турист, готуючись до подорожі, а також під час неї потребує додаткової інформації про місце перебування, норми, правила, звичаї місцевості та країни, детальний опис пам'яток, схем і карт. Описи подорожей подаються у популярній та спеціальній літературі. У сучасній індустрії туризму велика увага приділяється виданню буклетів, проспектів, котрі безкоштовно поширюються серед потенційних туристів. Туристична галузь генерує в рази більше реклами, аніж будь-яка інша. Великі туристичні центри формують інформаційні матеріали на CD-дисках для туристів і працівників туристичної сфери [3, с. 165].

В процесах розвитку підприємства особливого значення має доступність інформації для громадян. Як зазначає О. Сірант право на інформацію є ключовим інструментом для боротьби з корупцією та неправомірними діями органів державної влади, органів діяльність яких регулюється корпоративними нормативними актами [5, с. 144].

Такий підхід дає змогу підвищити рівень обізнаності та безпечного розвитку підприємств в правовому полі, стримування неправомірних діянь з боку адміністративної влади.

У процесах розвитку підприємства значення набувають методи обробки та використання інформації, тому важливу функцію у перетворенні даних у інформаційний ресурс є технічні засоби.

Для збору, обробки, розподілу, зберігання, представлення інформації нам допомагає – комп'ютерна інформаційна база, як головне джерело інформації, в свою чергу важливий фактор забезпечення продуктивної діяльності підприємства [9, с. 23].

Автор статті Л.В. Кукурудзяк підкреслює, що для управління підприємством та нематеріальними активами на увагу заслуговують інформаційні ресурси [10]. Такі ресурси мають як кількісне, так і якісне вираження, а системи управління, спроможні адаптуватися до високо динамічних умов функціонування сучасних підприємств, які, крім кількісної інтерпретації інформаційних ресурсів будуть опрацьовувати і текстове вираження, а прийняті рішення ще з досвіду експертів.

Висновки і пропозиції. Загалом, інформаційні ресурси та їх ефективне використання, забезпечують процеси динамічного розвитку підприємства, і є базовою необхідною передумовою надійного функціонування будь-якої підприємницької галузі.

У процесі діяльності інформація стала важливішим ресурсом, ніж, трудові, енергетичні, фінансові, ресурси та матеріальні. Відомості про операції в процесах діяльності, факти купівлі та продажу товарів, обізнаність та обов'язки людей – внаслідок цього отримана інформація

використовується для аналізу, функціонування та подальшого розвитку підприємства.

Значення накопичених інформаційних ресурсів у забезпеченні ефективного функціонування підприємств зростає у «геометричній прогресії». Сьогодні інформацію слід застосовувати з іншими ресурсами підприємства: сировиною, машинами і робочою силою.

Виходячи з вищевказаного визначимо, що правильне використання інформаційного ресурсу на основі сучасних інформаційних технологій підприємства, слугує плануванню майбутніх дій, поширенню торгівлі в мережі інтернет, переведенню відносин з бізнес партнерами на електронний рівень, підвищенню ефективності та оперативності рішень що приймаються.

Список літератури:

1. Гинда О.М. Управління процесами розвитку та реалізації людського потенціалу в економіці України: монографія / О.М. Гинда, В.І. Приймак – Львів. 2013. – 438 с.
2. Лозовицький Д.С. Інформаційні ресурси підприємства як новий фактор виробництва XXI століття / Д.С. Лозовицький // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 218-228.
3. Брич В.Я. Управління якістю туристичних послуг в сучасних умовах господарювання / В.Я. Брич, В.С. Мазур // Стратегія економічного розвитку України. – 2014. – № 35 – С. 161-169.
4. Терещенко М.К. Деякі аспекти удосконалення обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості підприємства / М.К. Терещенко. – Економічний вісник. – 2014. – № 1 – С. 107-113.
5. Сірант О.Р. Відкритість інформації одна з умов розвитку громадського суспільства в Україні / О.Р. Сірант // ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Львів: НУ «Львівська політехніка». – 2016. – № 2. – 396 с.
6. Бутенко Г.Д. Сучасні підходи до визначення структури ресурсного потенціалу підприємства / Г.Д. Бутенко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2016. – № 1. – С. 44-47.
7. Вихович І.М. Інформатизація як важливий чинник капіталізації економіки регіонів України / І.М. Вихович, С.О. Пиріг, О.А. Нужна // Луцький національний технічний університет. Науковий журнал «Економічний форум». – 2016. – № 3. – С. 86-91.
8. Маркіна І.А. Організаційно-економічний механізм управління інформаційним потенціалом підприємства / І.А. Маркіна, М.І. Сьомич, Д.В. Дячков // Луцький національний технічний університет. Науковий журнал «Економічний форум». – 2016. – № 2. – С. 175-181.
9. Лисак Н.В. Покращення діяльності підприємства шляхом організації комп'ютерної інформаційної бази / Н.В. Лисак, Ю.В. Міронова, Н.П. Перегончук, О.В. Пітик // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. – № 2. Том. 1. – С. 21-25.
10. Кукурудзяк Л.В. Інформаційне забезпечення функціонування системи управління нематеріальними активами підприємства / Л.В. Кукурудзяк // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – 2016. – № 10/1. – С. 49-55.
11. Коцаба В.Ю. Роль та місце інформаційних ресурсів у процесах розвитку туристичної галузі / В.Ю. Коцаба, Т.В. Штерма // Інформаційні технології, економіка та право: стан та перспективи розвитку (ІТЕП-2016): матеріали міжнародної науково – практичної конференції молодих вчених та студентів. – Чернівці: ПВНЗ «Буковинський університет». – 2016. – 332 с.

Коцаба В.Ю., Штерма Т.В.

Частное высшее учебное заведение «Буковинский университет»

РОЛЬ И МЕСТО ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ В ПРОЦЕССЕ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

В статье обозначены новые подходы к важности категорий «информационный ресурс», «информационный потенциал». Отмечается, что информационные ресурсы сейчас становятся неотъемлемым фактором жизнедеятельности общества. Информационные ресурсы выступают важным необходимым элементом экономических, политических, правовых и процессов развития предприятия. Исследована прибыльную и развивающую деятельность с использованием информационного потенциала. Данный ресурс необходим руководству предприятия, а также всем его подразделениям для достижения поставленной цели и ожидаемых результатов.

Ключевые слова: информационный ресурс, информация, информационное общество, информационное пространство, информационный потенциал, информатизация, информационные технологии.

Kotsaba V.J., Shterma T.V.

Private Higher Educational Institution «Bukovyna University»

ROLE AND PLACE OF INFORMATION RESOURCES IN THE PROCESS OF ENTERPRISE DEVELOPMENT

Summary

This paper outlines the importance of new approaches to the categories of «resource», «information potential». It is noted that information resources are now an integral factor of society. Information Resources is an important essential element of economic, political, legal and processes of the enterprise. Researched and develop profitable activities using information potential. This resource is required of the management and all its units to achieve the goals and expected results.

Keywords: information resource, information, information society, information environment, information capacity, information, information technology.